

نقش طراحی سازه‌های چادری در ایجاد حس تعلق به مکان

شیما هاشمی*^۱، عطااله عرفانی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه ایرانمهر قروه

۲- مدرس دانشگاه ایرانمهر قروه

Sh.hashemi@irm.ac.ir

چکیده

قدمت سازه‌های چادری به زمانی باز می‌گردد که انسان برای محافظت در برابر عوامل جوی به چادرها پناه بردند. قدیمی‌ترین چادرها شناخته‌شده در سبیری، ایسلند و آلاسکا می‌باشد. سازه چادری یکی از انواع سازه‌های کششی است که بشر از دیرباز برای ساخت محل زندگی خود از آن استفاده کرده است. امروزه به مدد پیشرفت‌هایی که در زمینه فن‌آوری صورت گرفته است این سیستم ساختمانی قابلیت به وجود آوردن فرم‌های آزاد و بسیار متنوعی را داراست. مکان‌ها معمولاً کلیت‌های محیطی هستند، همچون کشورها، مناطق، چشم‌اندازها، سکونتگاه‌ها و ساختمان‌ها هستند. مکان به عنوان یک مجموعه دارای پتانسیل و کمک‌کننده به روندی است که در آن افراد حس مکان، تعلق و هویت را توسعه می‌دهند و آن‌ها را حفظ می‌نمایند. انسان دارای ارتباط تنگاتنگی با محیط است و همان‌گونه که ظرفیت‌های محیط تغییر می‌کند نوع ارتباط نیز تغییر می‌کند. تعلق به مکان از جمله تجربیات احساسی و قابل درک است و شامل اعتقادات فرهنگی و فعالیت‌هایی است که انسان را به محیط پیوند می‌دهد. لذا باید قبل از هر تغییر در محیط تاثیرات آن در کوتاه مدت و بلند مدت در نظر گرفته شود.

واژگان کلیدی: سازه‌های چادری، محیط، حس تعلق به مکان

۱- مقدمه

اقوام بادیه‌نشین بز را صدها سال برای پوشش چادر و تقسیم‌بندی‌های داخل آن جهت جدا ساختن انسان از گوسفندان به کار می‌بردند. شکل ایدئال چادرها برای محافظت در مقابل ریزش باران‌های شدید و آتش چادرهای مخروطی شکل هستند. که در بالای آن قسمتی را برای خروج دود باز می‌گذاشتند خانه سرخ‌پوستان آمریکایی شاهکاری از طراحی این سازه بود. اولین بنا از نوع سازه چادری توسط ولادیمیر شوخوف طراحی شد که وی تمامی محاسبات کاربردی تنش‌ها و تغییر شکل‌های حاصل از تنش‌ها را توسعه داد و پس از آن آنتونیو گائودی با معکوس کردن یک ساختار فشاری یک ساختار معلق کششی به دست آورد که در کلیسای ساگرفامیلیا از آن استفاده کرد (هانتینگتون، ۱۹۸۴).

سازه‌های غشایی زیرمجموعه‌ای از سازه‌های فضایی هستند و به دلیل سبکی، شفافیت و انعطاف در خلق فرم‌های زیبا و بدیع، گسترش روزافزونی در ساخت بناهایی با عملکردهای مختلف تجاری، اداری، ورزشی و... و یا به شکل سایه‌بان در فضاهای عمومی و شهری داشته‌اند (هوتمن، ۲۰۰۰). از آنجایی که این سازه‌ها واجد ویژگی‌ها و خواص متفاوتی هستند در امر طراحی مستلزم شناخت کافی از نوع آن‌ها و عملکردها نسبت به فاکتورهای موردنظر نکته مهم به شمار می‌آید. این سازه‌ها به طور گسترده‌ای به عنوان سازه‌های پوسته‌ای به منظور ساخت بناهایی با دهانه بزرگ و سبک‌وزن همچون چادرها و یا گنبد‌های هوایی به کار می‌روند (انسل، ۱۹۸۳). سازه‌های پوسته‌ای در شکل‌ها و اندازه‌های بسیار متنوع تولید می‌شوند. به طوری که این سازه‌ها قادرند دهانه‌هایی با ابعاد